Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Speranța Clima
Dosarul nr. 2r-1287/25
(2-25045979-02-2r-01072025)

D E C I Z I E

4 august 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele completului, judecătorul Valeriu Arhip
Judecătorii Diana Corlăteanu şi Nicolae Ghedrovici

examinând fără participarea părților recursul declarat de Andrei Panaghiu,

împotriva încheierilor Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2025 prin care nu s-a dat curs acțiunii și din 16 mai 2025, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată,

în cauza civilă, la cererii de chemare în judecată depuse de Andrei Panaghiu către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului,-

A C O N S T A T A T:

Circumstanțele cauzei:

La 28 martie 2025 Andrei Panaghiu, prin intermediul avocatului Petru Răileanu, a depus cerere de chemare în judecată către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2025, nu s-a dat curs acțiunii lui Andrei Panaghiu, fiind acordat reclamantului un termen de 9 zile pentru înlăturarea neajunsurilor și anume, pentru achitarea diferenței taxei de stat din valoarea bunului testat, a cărui valabilitate se contestă; precum și să indice normele de drept material în confirmarea capătului de cerere privind recunoașterea faptului că pârâții nu au dreptul de a succede nici ca moștenitori legali, nici testamentari averea rămasă după

decesul părinților Alexandra Panaghiu și Alexandru Panaghiu ca urmare a acțiunilor nelegale îndreptate împotriva moștenitorului legal Gheorghe Panaghiu.

Iar, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 mai 2025 s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de Panaghiu Andrei către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului. S-a remis lui Andrei Panaghiu, încheierea în cauză, împreună cu cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate. S-a explicat lui Andrei Panaghiu, că restituirea cererii de chemare în judecată, nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată cu aceiași cerere, cu același obiect şi aceleași temeiuri dacă va lichida neajunsurile.

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 19 iunie 2025 Panaghiu Andrei, prin intermediul poștei electronice, a declarat recurs împotriva încheierilor Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2025 și 16 mai 2025, solicitând admiterea recursului, casarea încheierilor primei instanțe, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță, la etapa primirii cererii.

Argumentele părților:

În motivarea recursului partea recurentă a indicat, că instanța de fond a aplicat eronat prevederile art. 168 CPC şi a emis o încheiere ilegală, şi a pus în aplicare prevederile art. 171 alin. (1) CPC, neîntemeiat, justificând soluţia sa prin faptul, că „instanţa de judecată (judecătorul) verificând dacă acţiunea întruneşte exigenţele prevăzute de lege, a ajuns la concluzia necesităţii ca reclamantul trebuie să achite diferența taxei de stat, ci nu o taxă de stat suplimentară”.

În acest context a opiniat, că din motiv că judecătorul eronat a apreciat o pretenţie (anularea testamentului din 20 februarie 1995) ca fiind patrimonială contrar prevederilor art. 87 CPC, la care nici nu face nici o referinţă şi menţiune, în consecinţă, judecătorul nu a aplicat prevederile art. 83 alin. (2) CPC şi art. 87 CPC, care reglementează, că taxa de stat se determină din pretenţii din care se poate determina valoarea unor bunuri, adică din acţiuni de revendicare a unor bunuri, ci nu din acţiuni de recunoaştere a nulităţii unui act juridic (în speţă fiind, recunoaşterea nulităţii testamentului din 20.02.1995).

Consideră, că instanța de fond, îngrădind accesul liber la justiţie al reclamantului, a pronunțat o încheiere, care de fapt nu conţine motivele care au determinat concluziile instanţei şi legea guvernantă, reale, dar invocă nişte alegaţii false, şi, totodată, pronunţă un dispozitiv al încheierii incert şi neclar, fără a enumera cerințele de înlăturarea a neajunsurilor din cererea de chemare în judecată.

Termenul de declarare a recursului:

Conform art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Colegiul judiciar reține că din lucrările dosarului nu urmează data comunicării încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 mai 2025 recurentului. Astfel, Colegiul conchide că recursul declarat de către Andrei Panaghiu la 19 iunie 2025, se consideră depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi admis și casată încheierea contestată, reieșind din considerentele ce succed.

Conform art. 424 alin. (l) Cod de procedură civilă, Curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

În condițiile art. 426 alin. alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă, recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu art. 168 alin. (2) Cod de procedură civilă, judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întrunește exigențele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art.171 alin.(1).

Conform art. 171 alin. (1) Cod de procedură civilă, după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condițiile art.166 și 167 alin. (1) lit. a), b), c) și e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare și acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

În temeiul prevederilor dispozițiilor art. 166 alin. (2) Cod de procedură civilă, în cererea de chemare în judecată se indică: a) instanţa căreia îi este adresată;b) numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui, numărul de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice și întreprinzători individuali și numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice; dacă reclamantul este o persoană juridică, datele bancare, numele reprezentantului şi adresa lui, în cazul în care cererea se depune de reprezentant dacă reclamantul locuiește în străinătate, adresa din Republica Moldova unde urmează a i se face comunicările despre proces; b^1) numărul de telefon şi alte date de contact ale reclamantului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor şi alte date de contact ale reclamantului persoană juridică; c) numele sau denumirea pîrîtului, domiciliul ori sediul lui; c^1) numărul de telefon, numărul de fax, poşta electronică sau alte date de contact ale pîrîtului, în cazul în care reclamantul dispune de aceste date; c^2) numele, prenumele,

adresa, numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor şi alte date de contact ale reprezentantului reclamantului; d) esenţa încălcării sau a pericolului de încălcare a drepturilor, libertăţilor sau intereselor legitime ale reclamantului, pretenţiile lui; e) circumstanţele de fapt şi de drept pe care reclamantul îşi întemeiază pretenţiile şi toate probele de care acesta dispune în momentul depunerii cererii; e[1]) lista probelor anexate; e[2]) lista probelor reclamate; e[3]) cererile de reclamare a probelor, efectuare a expertizei, numire/recuzare a expertului, alte cereri formulate; f) pretenţiile reclamantului către pîrît; g) valoarea acţiunii, dacă aceasta poate fi evaluată; h) date despre respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea procedurii este prevăzută de lege sau de contractul părţilor; i) documentele anexate la cerere.

Potrivit art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, dacă persoana care a depus cererea îndeplinește în termen toate cerințele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării inițiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă și împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

Din suportul probatoriu, instanța de recurs a constatat că la 28 martie 2025 Andrei Panaghiu, prin intermediul avocatului Petru Răileanu, a depus cerere de chemare în judecată către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului. La acțiune fiind anexate două bonuri de achitare a taxei de stat în sumă de 1250 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2025, nu s-a dat curs acțiunii lui Andrei Panaghiu, fiind acordat reclamantului un termen de 9 zile pentru înlăturarea neajunsurilor și anume, pentru achitarea diferenței taxei de stat din valoarea bunului testat, a cărui valabilitate se contestă; precum și să indice normele de drept material în confirmarea capătului de cerere privind recunoașterea faptului că pârâții nu au dreptul de a succeda nici ca moștenitori legali, nici testamentari averea rămasă după decesul părinților Alexandra Panaghiu și Alexandru Panaghiu ca urmare a acțiunilor nelegale îndreptate împotriva moștenitorului legal Gheorghe Panaghiu.

La data de 14 aprilie 2025 reclamantul Andrei Panaghiu a expediat prin intermediul poștei electronice un demers, prin care a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, în temeiul art.85 alin.(4) CPC.

Ulterior, la 2 mai 2025 fiind înaintate demers privind prelungirea termenului de procedură stabilit de instanță, demers privind explicarea dispozitivului și corectarea erorilor din încheiere și demers privind solicitarea emiterii avizului consultativ cu privire la aplicarea legislației.

Iar, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 mai 2025 s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de Panaghiu Andrei către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului. S-a remis lui Andrei Panaghiu, încheierea în cauză, împreună cu cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate. S-a explicat lui

Andrei Panaghiu, că restituirea cererii de chemare în judecată, nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată cu aceiași cerere, cu același obiect şi aceleași temeiuri dacă va lichida neajunsurile.

Dispunând restituirea cererii de chemare în judecată în baza art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că Andrei Panaghiu nu a îndeplinit cerințele enumerate în încheierea din 11 aprilie 2025.

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru, analizând situația de fapt din prezenta speță în raport cu prevederile normelor de drept enunțate, ajunge la concluzia că, soluția instanței de fond este una pripită.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul reiterează că din conținutul cererii de chemare în judecată nu se desprinde faptul, că reclamantul Andrei Panaghiu a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, ultimul doar făcînd referire la prevederile art.85 Cod de procedură civilă, această solicitarea a fost înaintată de către reclamant prin demersul expediat prin intermediul poștei electronice la 14 aprilie 2025.

Cu toate acestea, în motivarea încheierii din 11 aprilie 2025 de a nu da curs, instanța de fond a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat, nefiind indicat aceste fapt și în dispozitivul acesteia.

În același timp, Completul accentuează și faptul, că în încheierea de a nu da curs nu sunt enumerate neajunsurile care urmează a fi înlăturate de către reclamant, respectiv executarea acesteia fiind incertă și neclară.

Ba mai mult, instanța de fond greșit a apreciat cerința reclamantului privind anularea testamentului din 20 februarie 1995 ca fiind o cerință patrimonială și a obligat reclamantul să achite diferența taxei de stat din valoarea bunului testat, or, cererea de anulare a testamentului este o pretenție nepatrimonială, ce se referă la acțiunea de a solicita anularea unui testament din motive care nu implică evaluarea unei valori materiale, ci se referă la vicii de consimțământ (eroare, dol, violență) sau la nerespectarea formelor legale. Aceasta înseamnă că cererea de anulare nu are ca obiect o sumă de bani sau un bun specific, ci vizează exclusiv vicierea voinței testatorului sau nerespectarea cerințelor legale de formă ale testamentului.

Totodată, Completul judiciar remarcă faptul, că prin demersul înaintat la 2 mai 2025 reclamantul Andrei Panaghiu a solicitat prelungirea termenului de procedură stabilit de instanță, însă instanța de fond, fără a se expune la cererea reclamantului, a dispus restituirea cererii de chemare în judecată înaintată de Andrei Panaghiu către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului, din motivul nelichidării neajunsurilor menționate în încheierea de a nu da curs acțiunii.

În condițiile descrise Colegiul conchide că instanța eronat a aplicat sancțiunea procesuală de restituirea a acțiunii, or sancțiunile procesuale pot surveni pentru subiectul obligat în cadrul unui raport procedural în caz de: (i) neîndeplinire a unui act de procedură; (ii) îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură; (iii) exercitarea abuzivă a unui drept procedural, situații neconstatate.

Prin urmare, reținând ca fiind întemeiate argumentele recurentului cu referire la netemeinicia restituirii cererii de chemare în judecată, în situația în care acest instrument procedural a fost utilizat defectuos, Colegiul conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierilor Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2025, prin care nu s-a dat curs acțiunii și din 16 mai 2025, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată.

Colegiul constată că la caz, instanţa de fond nu a ţinut cont de prevederile legii, și nu a ținut cont de o eventuală îngrădire a dreptului reclamantului de acces liber la justiţie, garantat prin prisma principiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova dar şi a Convenţiei cu privire la Drepturile şi Libertăţile Fundamentale ale Omului.

Pornind de la premisa că drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă şi reală, iar nu iluzorie şi teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Astfel, prin prisma celor constatate și menționate supra, în raport cu jurisprudența Curții Europene, instanța de recurs remarcă că, acțiunile instanței de fond de restituire a cererii, în circumstanțele expuse mai sus ar putea genera încălcarea efectivă a art. 6 CEDO.

Reieşind din cele menţionate supra, şi având în vedere că soluţia oferită de prima instanţă este una neîntemeiată, Completul judiciar ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa încheierea primei instanţe, restituind cauza spre rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată, la faza de primire a cererii.

Din aceste raționamente, în conform art. 423-427 lit. b), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Andrei Panaghiu.

Se casează încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2025, prin care nu s-a dat curs acțiunii și din 16 mai 2025, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Panaghiu către Elena Madan, Zenovia Colin, intervenienți accesorii notarul Veronica Roșca și notarul Rodica Semionova cu privire la apărarea dreptului la succesiune, repunerea în situația anterioară, recunoașterea nulității testamentului, restituind cauza în aceeași instanță şi în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul Valeriu Arhip

Judecătorii Diana Corlăteanu

Nicolae Ghedrovici